

FOGLALAT: Magyar-és Erdélyország (főg. nádorunk egészségi állapotja 's róla kiadott orv. közlemények; erd. követválasztások; Muschiczki †; sopronyi közlemény, különféle; kamr. tud.; magy. t. t.) Ausztria. Spanyolország (hadi dolgok; az ernani iütközet körülményei 's mindkét részről veszteség; újabb csaták Navarában; Cordova; madridi érzelmei, cortesgyűlési 's ministeri viszonyok.) Anglia (Russell lord indítványai 's a t.) Franciaország (követvási munkálatok, miniszterválasztási hírek; Clauzel marsall röpke-védírat kivonata; a' Paris és Brüssel közti vasut 's a t.) Törökország. Amerika. Van Buren kiküldeték elnöknek; Jackson 's Calhouné viszálykodása, északamerikai állapotok.) Elegyhir. Gabonár. Pénzkelet. Dunavizállás. —

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Budapest, ápril 12én. Már három nap óta tartan állnak fővárosink templomai, és szakadatlanul hangzanak falaik közt minden rendű, rangu 's hitű lakosinak könyörgései József Nádorunk egészségének jobbúléásáért mellyről itt következő orvosi tudósítások adatkak ki. 5ik; orvosi tud. 6ik nap. „József főg. Nádor 6 es. k. fősége az éj felét nyugalmas, de többször félbenschakadt álomban tölté; ezután növekedő láz mutatkozék, melly reggeli négy órára erős izzadással szünni kezdé, mit némi könnyebbülés követe. Budán, ápril 9én 1837.“ — 6ik orv. tud. 10ik nap. „A' szokott láz mérsékeltebb alakban mutatkozék. 7 es. kir. fősége éjfélt után néhány óraig nyugalmasan aludt. Az izzadsággal köles himlő (Friesel-ausschlag) jelent meg. Budán, ápril 10én 1837.“ 7ik orv. tud. 11ik nap. „7 es. k. fősége az éj első felét álmatlanul tölté, éjfélt után azonban 3 $\frac{1}{2}$ óráig nyugalmasan aludt. A' lázas állapot 's gyöngültség, valamint szinte a' köleshimlő is, folyvást tartanak. Budán, ápril 11én 1837.“

Ko los várott. Az erd. közeledő országgyűlésre követekül választották ns Doboka vmgye: zejkfalvi Zejk József, 's midszenti Cz ik ó Ferencz; Vizakna m város: királybíró Sz ah ó József, 's főjegyző Sz é kely Ferencz; Fejér v. Rendei: zejkfalvi id. Zejk Dániel 's m. gy. monostori báró Ke m ény Dé nes; Aranyosszéki Rendei pedig: kir. pénztárnok gy. sz. miklósi R á cz István, 's ar. rákosi R á k o si Karoly urakat.

O felsége mart. 15ki rendeleténél fogva méltóztatott a' szebeszeiki consuli hivatalra Waller Amadét, a' székbíróira Vaj da Józsefet, a' rendőr igazgatóira pedig: Bachner Györgyöt k. kinevezni.

A' szebenikam. fő fizető hivatalnál Rendl Imre pénztárnokká nevezetésevel a' szokotári állomás megürült; Storth János meghalálózása által pedig a' kir. kincstári lajstromzó hivatal, 's az offenbányai bányászati orvosi hely.

Soprony: F. e. mart. 14kén szentelé föl Juranics Antal győri megyés püspök ur e' város sz. mihályi plébániájának 1498-ban készült 's repedte után folyó évben Seldenhofer Fridrik helybeli polgár által újra öntetett 46 $\frac{1}{2}$ mázsás nagy harangját. A' többi ünnepélyes szertartások közül kiemelendőnek tartjuk, hogy német s jku szülék lyánkája csinos öltözetű koszorús leánytársai kíséretében helyes magyar köszöntéssel mutatta be a' szentelő püspöknek egy névtelen által ez alkalomra készült 's mind gondolat-illősegre, mind költői becsre nézve valóban érdekes magyar versezetét, mellyből nyomatott példányok, ugy szinte a' régi harang érczéből öntetett emlék-pénzek is osztattak ki a' nézők közt. — Városunk, szaporodó cserépsindelyes házfődelei által, mindinkább védi magát a' tűzveszély ellen, mellyek gyakrabban ijesztgettek bennünket. Mult ősszel is lön néhány ház láng-martalékká. Hálás érzettel kell itt említenünk, hogy Juranics püspök ur, a' szegényebb sorsu kárvalottak' fölségéllésére a' városi tanácsnak 120 ftot általadni kegyes volt. Egyébiránt a' minap kihirdetett 's legfelsőbb helyen is helybenhagyott építési rendszabályunk arra szolgál, hogy a' jövődében állítandó épületek, nem csak bátorság, hanem a' város szépsége tekintetéből is célirányosan alkottassanak. — A' mult 1836ik eszt. alatt az itteni néhány év előtti szegény mesterlegények 's eselédek' számára magányos emberbarátok adakozásából keletkezett kórház 149. beteget ápolt. Ezek között: férfi 133, szolgáló 16., kath. 106., evang. 31. Magyarországi 88. örökös tartományokbeli 37. külföldi 12; felgyógyult 133, meghalt 6, gyógyulásban van 10. Szembetűnő, hogy Isten' áldása szállotta meg e' szép intézetet. — Többrendű jótékony 's közhasznu intézetünk sorához nem sokára egy új járuland, t. i. kisdedővő intézet. Némelly elöbblökönk által közrebocsátott első felszólításra köz részvét mutatkozék, 's a' felállítási 's három esztendei fentartásra kívántató költségek fejében nyitott aláírás kis idő alatt 2393 pengő forintba ment. Azonkívül az egyházi 's világi előjáróság' gyámotalmába, a' jöltévők folytatandó bőkezűségébe 's egyéb forrásokba, millyen p. o. f. ápril 23dikán tartandó tánczmulatság; 's a' t. annyi reményt helyez a' vállalatot igazgató választmány, hogy már tulajdon e' célra szolgálandó házat is szándéka építtetni. Hangművészeti egyesületünk is munkás szép és hasznos igyekezeteiben. A' téli hónapokban hangversenyekkel mulata bennünket, mellyekben a' kebelbelieken kívül bécsi, pozsonyi, kismartoni jeles művészek 's mükedvelők kitüntetékek magokat. Az egyesület iskolájában éneklésre 's hegedülésre ingyen taníttatik az ifjuság; némellyek már szép előmenetelt is tettek, úgy, hogy az intézet egyik tanítványa, Meyer Karolina, ki most Bécsben folytatja pályáját, már a' hírlapokban is dicsérettel említették. — A' martz. 14én volt 's a' Jelenkor 23. számában említett földrengést mi is éreztük.

KÖLÖNFÉLE. F. h. 9kén nagy számmal tódult a' délután kidevült nyájas idő által is csalogatott budapesti közönség az évenként szebbülő városligetbe, hol ez alkalommal egy ritkaság is vala szemlélhető. Pesti halásznok ugyanis az előtti napokban több kisebb na-

gyobb víza közt egy 4 $\frac{1}{2}$ mázsást is fogtak, 's ezt a' városligeti tóba vitetvén, a' mondott vasárnapon négy ezüst krajczáréri mutogaták. Ez azonban egyszersmind próbául szolgálta arra; valljon az érintett kisded tó vizében megélnék e' vizák; 's ezt azért, mert a' jövő vasárnap víza-halászatot szándék ott tartani, a' tóban már előre szabadon bocsátandott vizákra. — Folyó hónap 20dikán egy igen ritka égtüneménynek leendünk szemtanúi, ha attul a' borongó idő meg nem fosztand, ugyanis egy részről látkörünkön a' sötétülő holdat előbujni látandjuk, a' másik részen pedig még szemlélhető lesz a' naptányérja, mellynek egyébiránt már láthatlannak kellene lenni, mivel a' holdsötétítés onnan ered, hogy földünk a' hold és nap közé lép, 's így előtünk csak egyik látható. A' mondott tünemény egyébiránt nem is áll valódilag, mert azon sugártányér, mellyet mi nyugoton látni fogunk, már többé nem maga a' nap, hanem ennek a' láthatári gőzkör által felénk tükrözött alakja. Illy jelenet 1750ben a' párisiaknak mutatkozék. — Budapesti magyar színész társaságunk jövő augus. 1ig, a' pesti színház elkészülése időhatáráig, Fejérvárrat 's Füreden adandja mutatványit, két tagján kívül, kiknek egyike töle egészen különvált, másika pedig művészi utazást teend a' külföldön. Pest megye közelébb mult közgyűlésében időközileg is 3000 ftot határoza segedelmekre.

A' porosz statuslap 's köztudomás szerint mintegy három hónap óta igen gyéren keresik a' gyapjút Angliában. 'S mivel az első hatást e' tekintetben még mindig ez ország adja, azonnal a' száraz földön is mutatkozott káros befolyása, mi a' földművelés mostani nem legkedvezőbb helyzete mellett, csak rosz hatásu lehet a' juhos gazdákra. Legcsudálatosb pedig, hogy épen a' legtavolabb országok érzék leghamarább az ez által okozott árcsökkenést. Hazánkban 's Erdélyben pár hónap óta panaszkodnak már birkatenyésztőink a' gyapjuár hanyatlotta miatt. Szász- és Poroszországban is megjelent már az ebből származó ijedelem. Egyébiránt e' csapás okai következők: A' gyártatlan természetű drágulta sokkal magasbra rugtatja a' belőle készült kelme (Stoff) árát, semhogy azt elég élénkül kereshetnék. Továbbá, minél drágábbban fizetik a' gyapjút, annál szorgosabban kutatják ki a' vállalkozók a' keszen fekvő mennyiséget, 's első kézből sietnek vele a' fő vásárhelyre, melly még eddig jobbadán csak Anglia. Ez ország 1836ki beviteli jegyzőkönyvei sokkal nagyobb mennyiséget — majdegyharmaddal többet — mutatnak, mint az 1835kiek. Az előbbi jutányos gyapjuárok igen élénk mozgásba hozák a' gyártást, mivel az áruczikkék olcsósága mindenfelé növeszté a' fogyasztást. Mihez járult még az 1831 — 34ki szűkebb gyapjuterítés is. Ez szükségképen felszokteté a' gyapjuárát; mi azonban sokáig annyival kevesbbé tarthatta, mivel a' nagy gyapjuár miatt szelűben szaporíták nyájakat a' gazdák. Mindazáltal hihetőleg mégsem olly igen veszélyes ez' árcsökkenés. Mi legbensőbb meggyőződésünk szerint, az 1834ki árt, a' mostani természet 's fogyasztás közti irányhoz képest egészen helyesnek találjuk, 's hisszük, hogy ez, ha 1834től 1839ig hat évi közép-árt vonunk ki, meglepőleg valósuland. Ebből következik, hogy, ha az 1835 's 36ki ár meghaladá az 1834kit, a' nagyobb mennyiséget a' most következő három év előlegesen bejött járandóságának kell tekintenünk. A' jelen évben tehát biztosan remélhetjük az 1834ki árt, 's a' legközelebb jövő évekre olly csökkenésre készen kell lennünk, melly az 1835 's 36ki ár emelkedéshez hasonlítand.

Menyire buzog emelni Milos hg szellemileg Szerbiát, közönségesen tudva van, 's minő eszközök által? kitétszik fíjai, Milan 18 's Mihály 14 évű hgk neveltetéséből. A' legjobb tanítókat keresé Milos hg, számukra 's e' tekintetben semmi áldozatot sem nagylott. Legközelebb keresztül utazandják Európát a' hgk, 's tanulmányikat alkalmassint valamely német tud. egyetemen végzendik. A' nevelés mellett még főleg a' hadi kifejlésre fordítja honjában figyelmét Milos. Már pattanyus iskola tervével is foglalatokodik, mellynek létesítése Szerbiában bizonyosan rövid idő mulva megtörténik. Mondják, a' hg czélszerű rendelkezéseket is tón már a' kívántató katonai tanítók kismelésére. Egyszersmind 12 új álgut öntet Bécsben, 's így majd 30 álguval bírand Szerbia, azon hatot ide számítván, mellyet nemrég Milos hgnek ajándékozott a' sultán. —

Martz. 27én Károlyvárosban Muschiczky Luczián görög nem egyesült püspök meghalálózott.

A' n. m. k. udv. kamra Körösmezőre a' cs. kir. vám- 's kir. magyar 30ad tisztésnéél megürült ellenőri hivatalra, Gluszkievicz Mihály eddig ugyanott ideigleni ellenőrt alkalmazá. Kam. tud.

Zachey András, bányaszer-ügyelő Rónaszéken, f. é. febr. 12én meghalálózott. Kam. tud.

MAGY. TUD. TÁRS. Martz. 6. i. Kállay Fer. r. tag' előadására Csatsko Imre értekezése a' természeti jogról; — Perger János r. tagéra Tarczy Lajos' philosophiai elmélkedései a' polgári büntetésekről; 's Lu-

ezenbacher János r. t. okleveles toldaléka az ülésben felolvastatván, a Tudománytárba fölvétetni rendeltettek. II. Egy az Évkönyvek számára beadott munka bírálata küldöttségre, — egy szépliteratúra és egy természettudományi munkáé pedig illető osztálybeli tagokra bízott. III. A tájszavak gyűjteményét Matics Imre pápavidéki, Acsády Sándor pedig marczalmelléki szavak jegyzékével szaporították. IV. A természettudományi műszótárt Dr. Flór Ferencz orvosi szavak gyűjteményével nevelte. V. A könyvtárba beadottak: a) Acsády Sándortól: Magános m. törvény (Pest, 1837.) b) Molnár Sándortól: Honi vezér 1837. c) Szalay Lászlótól: Majthényi Sándor emléke (Buda, 1835.) d) Messetics Mihálytól: Verbőczy hármaskönyve latin-magyar hártfai kiadása 1643ból. VI. Beke Kristóf a pénzügyjteménybe 45 darab, nagyobb részt romai rézpénzt, ajándékozott. Martzius 13d. a társaság némely magányos tárgyairól tanácskozott. Továbbá, egy dramai munkáról kihallgatván a bírálók véleményét, azt visszautasította, s egy a Tudománytár számára beadott philosphiai értekezést bírálat alá bocsátott. — A könyvtárt nevelték: a) Hodor Károly e munkájával: Doboka vármegye esmértetése (Kolozs, 1837.) b) Szentés Sámuel: Eus Gaspár Rerum hung. historiájával (Colon, Agr. 1604.) A kéziratart ugyan az egy 17d. századbéli kéziratú számtudományval s illy című saját fordításával: „Tanácsos-e a gonosztevőket egyházi személyek által halálra készíttetni.“ —

A MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG' kisgyűlésében martzius 20án a titkoknak az 1833ben kitett historiai jutalomkérdésre érkezett nyolcz pályamunkát mutatá be, mellyeknek jelmondatos levelkék szokott mód szerint lepecsételtetvén a levéltárba tételtek, a kéziratok pedig három osztálybeli tagnak adattak ki bírálat végett (l. a Jelenkor 23 számát). Továbbá: I. Zsarolányi Márton József értekezése az üszögről és rozsnyáról, Balásházy János r. t. véleménye következésében a Tudománytárba fölvétetett. II. Egy jogtörténeti, egy gazdasági értekezés s egy szomorujáték vizsgálat alá bocsátattak. III. A könyvtárt a következő szerzők nevelték saját munkáikkal: a) Kopeckzy Ferencz: Világ közöns. historiája. 1. köt. (Pest 1836.) b) Bugát Pál: Sebészi eszköztár (Buda, 1837.) c) Hohenlohe Sándor hg: Mémoires et expériences dans la vie sacerdotale (Paris, 1836.) IV. A pénzügyjtemény számára zsarolányi Márton József 9 —, Birkés Endre pedig 30 darab ezüst és 46 darab régi és új pénzt küldöttek; s az utóbbi a természetiek tára számára némely ritkaságokat.

Martzius 20d. a dramai jutalomra érkezett 13 szomorujáték bocsátott bírálat alá, a jelmondatos levelkék pedig szokás szerint lepecsételve a levéltárba tételtek (l. Jelenkor 26 sz.). — Ugyan akkor küldé be 1.) Nagy Károly r. t. két új munkáját a könyvtár számára: Elemi algebra, és Kis számító (mindkettő Bécs, 1837.) 2.) Böszörményi Lajos gr. Nádasdy Ferencz Mausoleumját (Nürnberg, 1664) és V. Baco' könyvét De sapientia vet. (Amstel. 1684.) 3) Kún Pál: Puer centum annorum (1715.) és Bod Pétertől: Hungarus tymbaules continuatus.

A U S Z T R I A.

A cs. k. alsó- ausztriai kormányzék elnöksége m. hó 31én következő bocsáta közre: „Az 1833ik év május 10röli legf. határozat által azon lengyel menekvőknek, kik a Russzia elleni utóbbi zendülésben részt vettek, s az ausztr. ör. tartományokban ideigleni menedéket kerestek s találtak, szabad választás engedtetett, honukba térni, vagy közköltségen az ör. tartományokból kivitetni. Azon idő óta nevezetes számu illy menekvő távoztatott már el. Mivel azonban közülök többen, ismételt fölszólítások ellenére sem jelenték magukat kivitetésük iránt a hatóságoknál, sőt elrejtezní iparkodnak az ausztr. örök. tartományokban, mellyekbe újabb időkben egyéb menekvők is iparkodtak besurranni: Ó cs. k. fölsége f. é. jan. 30röl költ. határozata által az illy menekvőket 10 hét alatt (jun. 10ig) a nevezet ör. tartományokból kiültja; kit még ezen határidőn túl a rendőség fölfedez: az honába fog küldetni, azok pedig, kiknél tartózkodtak, nem kerülendik el a fenálló törvények fenytékét. Wien. Zeit.

S P A N Y O L O R S Z Á G.

Különféle lapok folyvást az hernani körülmények leírásával foglalatosak, ügyekezvén egyszersmind kitalálni annak legközelebbi okát. Az ütközethél jelen volt Lujan követ állítja tudósításiban, hogy azt a Hernani ellen intézett ostrom késlettsége okozá, mellyet Evans parancsa ellenére 4 óra helyett 7kor, s így három órával későbbben kezdett a pattantyusság. Ugyan ama tudósítások szeri nt, épen vissza akart vonulni az ellenség, midőn d. Sebastian 6 zászlóaljjal segítségével érkezék; de mind e mellett még 11 órakor is a christinók részére hajlott a győzelem, míg végre Villarealnak négy új zászlóaljjal megérkezte néhány ezredet rémülésbe hozott, s a christinók részéről bal kimenetét okozá az ütközethél. Sőt a Times levelezője azt mondja, hogy még e két rendű segély daczára is a christinók lettek volna diadalmasak, ha véletlenül Rendon spanyol tábornoknak egy mozdulata azt az aggodalmat nem gyökerezettette volna meg az angol katonaságban, hogy őket a spanyolok cserben fogják hagyni. A nevezett tábornok ugyanis, ki a bal szárnyú spanyol csapatokat vezérelé, észrevette, hogy a carlosiaknak egy tetemes osztálya az ő szárnyát meg akarja keríteni; parancsolá tehát két spanyol zászlóaljnak: nyomuljanak hirtelen annak elibe. Midőn a bal szárny angol ezredei a két zászlóaljat olly irányban szemlélték futni, melly az ellenségtől őket látszólag eltávolítá; elárvulva gondolák magokat, futásnak eredtek, s zavarba hozák az egész hadi testet. Más levelezők azt jegyzék meg ezen fölül, hogy a christinók már azért is sokkal rosszabb állapotban valának, mivel egy hélig majd minden napon harczoltak, mély posványosságban jártak, s éjeken szabad ég alatt nyomorogtak, míg a carlosiak az idő viszontagságaitól óva, majdnem félig új csapatokból állottak; s mi több, a christinók némely ezredeinek még csak alafáikat sem szolgáltatták ki 16kán. Az idegen sereg e napi s 15ki vesztesége

hivatalos tudósítások szerint 61 holt, 610 sebesült és 82 elsikkadt. Ugy látszik, még csak az sem igaz, hogy ezen utóbbiak közt angol tisztek volnának, legalább a tudósítások egyet sem említnek. A spanyol ezredek érintett napi általános vesztesége ezer főre megy holtban, sebesülthben és elsikkadtban; közülök 120 volt tiszt. A carlosiak veszteségét — azonban, mint az lenni szokott, jócskán megtoldva, — 10től 16ig minden ütközethélben, 16 ezer 400-ra teszik. Hire van, hogy olly tisztek, kik magokat gyáván viselték: hadi ítélőszék elibe fognak állíttatni, s szigorú büntetés alá jutni. Azon harczvágyat ismételve említik, melly a spanyol és angol ezredek egyiránt lelkesíti. A Princesa-ezred vezére kérelmi levelet írt Evansnak; engedje meg neki, hogy a Venta-dombok újabbi megtámadásakor Heraaninál, ő képezhesse ezredével a megtámadó sereg előcsapatját. —

Navarrában m. h. 20 s 21kén újabb ütközethél történtek a christinók s carlosiak közt, mellyeknek sikerét azonban még egész bizonyossággal nem tudni, mert mind a két fél magának tulajdonítja közleményeiben a diadalt. Fölötte nehéz elhatározni, ugymond a Journ. du Commerce, mit higyen az ember a Navarrában történetekről. A christinók azt mondják, hogy négy egymás utáni ütközethélben verték meg a carlosiakat, s Iribarren (ki most a betegeskedő Sarsfield helyett parancsnokságot visel) mégis visszatért 23kán Villabába, Pamplona közelében. E vezér nagyon dicséri az algieri sorozed bátorságát, mi szerint az ellenséget egy izben szuronyokkal támodák meg, s elvönék tőle egy zászlót. Más részről pedig azt hirdik a carlosiak, hogy Iribarrent szorították ok úgy szuronyok közé, s egészen Pamplonáig visszanyomák. Iribarrennek egy segéde, ki 26kán Bayonneba érkezett, azt jelenté, hogy a christinók 24kén Estellát támodák meg s elzárák minden útját. D. Sebastian osztálya visszafordult. Espartero serege nem csak hogy nem hátrált, mint előbb rebesgeték, sőt táborszemeit egész Bergaraig előmozgató. Bayonnei levél 27rül valószínűnek írja Evans tábornok második támadását is, mi végre a Socoonál kiszállított 3 álgyu s két haubicza is megérkezend st. Sebastianba.

Madridi, m. h. 21rül szóló levelek szerint, az éjszaki hadsereg munkálatinak bal sikere, nagy aggodalomba ejté a fővárosiakat. Feszegetni kezdik lassankint: mi haszna van Spanyolországnak az olly nagy költségen tartott angol segédseregűl, s mellőzik figyelembe venni, hogy a visszavonuláskor is az menté meg végromlásátul a hadsereg nagyobb részét. Annyi azonban való, hogy Evans első megtámadtának illy bal kimenete magát az angol követet, Villiers urat is gondolkozóvá tette, őt, ki a Maitland kapitány tiszteletére adott lakomakor olly biztatólag emelé föl szavát. — Nem sokáig állhat fön a ministerium is; ha egyéb nem, a magok közti viszálykodás fogja őket megbuktatni. E napokban a cortesülésben előfordult eset eléggé mutatja viszonyaink bonyultságát. Lopez ugyanis, az udvar előtt nem igen kedves belügyminister, azt veté szemére Carrasco követnek nyilvános ülésben, hogy hízeltgő udvarlója az igazg. király-nénak; mi egy országos tanácsnok szájában igen furcsán hangzik. Mondják, hogy e miatt Lopez és Carrasco párviadalra fognak kelni. Azonban egyiket sem félthetni, mert, ugymond a levelező, nincs rá példa nálunk, hogy a politikai párviadalban, — mellyet egy a külföldről honába visszatért száműzött hozza először dívatba, — még csak egy becsületes karczolás történt volna is. Néhányszor Mendizabal urnak is volt már illyféle kalandja, hol azonban ököl volt a fegyver, s ki ellen az használták, csak ő maga. — 22 ki tudósítások nyugtalanító híreket közölnek Zamorából és Salamancából, melly utóbbi helyen, mint mult lapjainkban érintők, veszélyes carlospárti összeesküvést is födőztek föl. Mind a két helység változatlanul kívánja megtartatni az 1812ki alkotmányt. Zamorában különösen a nép a politikai intéző lakja elibe tódult, s az alkotmány kihirdetését indulatoskodva sürgeté; nem is oszlott el a népcsoport, mig meg nem ígéré a polit. intéző, hogy tüstint gyors hírnököt küldend Madridba, általa a kormányt e kívánatrul tudósítandó. A lázongók egyuttal ki nyilatkoztatták: ha Madridbul megtagadó válasz jönne, ok magok szolgáltattatdnak magoknak igazságot, s az 1812ki fölszólítást önhatalommal ismét nyilvánítani fogják.

Saragossából írják, hogy m. h. 17kén egy olly személy utazott keresztül a városon, kiben méltán Cordova tábornokot sejték. Az oda érkezett egy tisztviselő fogadá csupán, s az éjt sem tölté egészen a városban; de a röjtélyesség daczára is, mellyel utazék, megismérte őt a csendőr-főnök Saragossában. Azt állítják, hogy ezen Cordovának tartott személy, Madridba irányzás helyett az Ebro mentében Navarrába indult, Espartero táborszállására jutandó. A fön nevezett város jól értesített személyei azt mondják: Cordova a királyné anyja kezével aláírt levelet kapott Franciaországban, mi szerint meghivaték az éjszaki hadsereg főparancsnoksága átvételére, s minden katonai munkálatok vezetésire, Spanyolországnak azon részében.

A N G L I A.

A John Russell lord által az alsóháznál benyújtott törvényjavaslat a halálos büntetés eltörlészetetésére, nem egyedül a hamisítasokat tárgyalja, hanem más eseteket is; például: személyes megtámadtás esetében, ha nem volt szántsándékos az ölés; a zendülési törvények megszegésénél; a hajók és hajóanyagszerek megsemmítésénél; megszökésre és zendülésre ingerlésekkor; a rabszolga-kereskedési tilalom áthágásiban; az esküszegésre, csempészetre s a t. illyesre csábításoknál, végre tolvajságnoknál és martalóczkodások miatt; a halálos büntetés csak a statuspolgárok élete egyenes megtámadásaiban

fog megtartatni. A kormány később az életfogytig tartó elvitetés 's a pelengér büntetését is elszándékozik törteni. —

A M. Post egy még a múlt július 15-én kibocsátott, 's Erro minister által ellenjegyzett határozatát közli d. Carlosnak, melly a netán fogságba esendő britt tengerész katonaságot a durangoi végzet hatásától kirekeszti, minthogy azok csak kötelességek teljesítésében, 's tán még lélekisméretjök és hajladékjok ellenére harcolnak a carlosiak ellen. Azon ok, melly a nevezett lapot e végzet mostani közlésére bírta, nem egyéb, mint megnyugtani azokat, kik azon hír következtében, hogy a britt tengerész katonaságból két csapat a carlosiak fogságába esett, aggódásban voltak, hogy a durangoi végzet következtében hihetőleg agyon fognak lövetni. —

Jamaicából jött rakhajó azon hírt hozá Angliába, hogy a vizsálynak Uj-Granadával vége van, mivel az ottani kormány Anglia valamennyi kívánságira nézve megegyezett. Russell, a consul, szabadságba vétetett, az 1000 ft. sterlingnyi fájdalompenz megfizetett, azon bírák 's elöljárósági személyek pedig, kik bezáratták őt, letétettek. —

FRANCZIAORSZÁG.

A követházban martz. 23-kán Arago a közép-iskolák szerkezetéről tartott beszédében roszalá, hogy a kir. collegiumokban sokat tanítanak diákul és görögül, és kevés valódi tudományt, azért is a községi közép-iskolákban sarkalatos változtatásokat ohajtana. Ezekben a két holt nyelvet nem kívánja taníttatni, 's az élő nyelvek közül a helybeli körülményekhez képest egyiket vagy másikat; például Perpignanban a spanyolt, Havreban az angolt, Besançonban a németet. „Azt mondották, (Guizot) hogy collegiuminkban a diáknak 's görögnek kell főnyelveknek lenni. Hogyan! Hát Racine, Fenelon, Boileau, Corneille, Bossuet, Molière, a halhatlan Molière! nem képesek e szellemünk és szívünk nemesítésére? En pedig azt állítom, hogy semmi sem képes az ifjuságot annyira képezni, mint nemzeti írónk olvasása 's tanulmánya. Azt mondják: „Diákság és görögség nélkül az értelmesség nem fejlődik ki.“ Van egy igen dicső nevű férfi, ki semmit sem értett diákul, 's ez az, ki sz. Ilona szigetén elhunyt. Napoleon a nemzeti írók olvasása által képezte magát, 's uraim, csakugyan megfogják vallani, hogy e férfi értelmessége kifejtett volt. Görög és diák nyelv nélkül, úgy hiszik sokan, csak középszerű írókat nyerhetünk. 'S pedig Beranger még sem ért diákul. XIV Lajos idejében több írónk nem értett diákul. De menjünk Angliába. Shakespeare, uraim, Shakespeare, e halhatatlan lángész, nem értett diákul. Nem nevetségesen hangzanék e, ha egykor az mondatnék Lafontainerül, hogy nem tud meséket csinálni, mert Phaedrúst nem érti! Legjobb prosánkat ki írja? Egy asszony; ámbár az asszony-intézetekben sem a görög sem a diák nyelvet nem tanítják! (Dudevant asszony George Sand név alatt.) Azt is mondják: a nyelvek, idegen holt nyelvek tanulmánya inkább megfelel a gyermekek fogékonyságának, mint más valamely tudományok. Épen nem! A Grammatika számos elvont tan-tételből áll, mellyek nehezebbek mint a mérés-tudomány elemei. En azt állítom, hogy a gyermek elméjét nem kell egészen 's korán a régi nyelvek tanulásával elfoglalni. Ez által ugyan nem azt akarom mondani, hogy a diák 's görög nyelvet számúzni kell; hanem csak azt, hogy azok igen is mellékes dolgok. 's a t.

A követházban martz. 25-kén De La-Borde felolvasá azon biztossági tudósítást, melly szerint ama hely, hol valaha az érseki lak állott, Paris városnak engedessék sétahelyül. A biztosság egyhangulag a törvényjavaslat mellett nyilatkozik, azt elfogadtni javasolja, egyszersmind félre veti az érsek követelését, mint a törvényekkel 's concordatummal ellenkezőket. De La-Borde ez alkalommal azt monddta: „Paris most kezd az egészség három föltételeihez jutni, úgy mint: a levegőhöz, árnyékhoz és vízhez.“ Ezen ülés végén a kamra még egy törvényjavaslatot fogadott el, melly szerint 1,650,000 frank hidépítésekre lesz fordítandó. — A párisi nemzetörség most kezdé tiszteit választani, 's mint eleinte mutatkozik, egészen kedvező szellemben a kormányra nézve. A Moniteur martz. 26-án legalább azt állítá. — Párisban folyvást hír szállong a ministerváltozásról. Azonban az egész változás csak az lesz, hogy Bernard és Gasparin ki fognak lépni (a hadminister és a belminister). Utódjaikról, Molé és Guizot még meg nem tudtak egyezni. — Alsatziában, Althenanban, nagy tűz volt martz. 21-én, melly Köchlin és társasága hat emeletes panutgyárát egészen megemészte. Egy szegény munkás és öt gyermek atya elveszett a lángokban. A kárt 110,000 frankra becsülik.

A párisi lapok martz. 28-ról még nem adnak újabb tudósítást a ministeri kérdéstről. A jour. de Paris mindazáltal úgy hiszi, a dolog nem sokára el fog intézteni, mivel legközelebb fontos törvényjavaslatok fognak vita alá kerülni a követházban, akorra tehát a ministeriumnak már egészennek kell lenni. — Ugyanazon lapszerint 27-i-kén este híre járt Párisban, hogy Molé grófra egy új ministerium alakítására bizott, mellybe Soult marsal és Montalivet gróf lépendők. —

A követház martz. 29-kén azon törvényjavaslatot, mellynél fogvást a tér, hol az érseki lak állott, bizonyos föltételek alatt (főleg pedig, hogy ott sétahely készíttessék,) Páris városnak engedessék által, 229 szóval 25 ellen minden vitás nélkül elfogadá. — A követházban martz. 28-kán heves vitás keletkezett azon kérdéstről, valljon a kormány előterjessze e mind azon irományt, mellyet a ministerium az algieri költség-biztosságnak a kívánt költségek előleges meghányatásakor bizodalmas uton előmutatott. — Ugyan is Desjobert már a 27-iki ülésben panaszkodék a miatt, hogy a ministerium ezen irományokat nem akarja többé a kamra

elő terjeszteni, de mivel akkor egyik minister sem volt az ülésben jelen, a vitás máskorra halasztaték. Desjobert tehát a következő napon (29-én) ismét előhozá panaszát, mellyre Molé gr. a minister-tanácsi elnök azon választ adá, hogy nézete szerint lehetnek olly irományok, mellyeket a biztosságnak ugyan előterjeszthetni, de nem az egész kamrának; mer ta biztosság, néhány tagjaitól előbb várhatni hallgatást, mint a kamra 400 tagjától. (Élénk morgás a bal oldalon.) Lafitte e rendszert a kamra jogai megtámadásának nyilvánítá; mivel az ellenzés tagjai mintegy rendszeresen ki szoktak e biztosságokból záratni, e szerint azoknak épen semmi módjok nincsen a szavazás előtt tudósíttatniok. A biztosság, folytatá, Franciaország egyik marsalját elítélte; (félbenszakasztás.) Az elnök: „A kamrának nincs ahoz joga.“ Lafitte: „Jól tudom én, hogy nincs; de teltudog; Franciaország egyik marsalja megrágalmaztatott, képessége, becsületessége megtámadtatott; (élénk morgás a középben,) 's nem akarják azon irományokat közleni, mellyeken e rágalmak épülnek?“ Guizot, azt állítja, hogy a kormánynak mindenkor joga van némelly irományok előterjesztését megtagadni. — Garnier Pagés: „Mi nem lehetünk politikai heloták (szolgák); mondják inkább ki, hogy midőn valamely pénzügyi törvényjavaslatot a biztosság már egyszer megajánlott, nekünk azt el kell fogadnunk annak szavára! Épen midőn valamely pénzügyi törvényről megtagadatik a melléklet, gyanut gerjeszt. (Kaczaj.) En tehát, az Algieri érdeklő irományok előterjesztését a kormány érdekében kívánom. (Uj kaczaj.) Ma Algierről van szó, holnap tán az Apanageről lehet. Mi értesíttetni akarunk, mert jogunk van hozzá.“ Pelet de la Lozère: „Ha a tudósításban valamely iromány említetik, például valami levelezés, nyomos, habár nem föltétlen jogunk van annak előterjesztését sürgetni. A ministeriumnak szabadságában áll felelőssége alatt azt megadni v. megtagadni.“ Clauzel marsal: „En bizonyára nem vagyok ellene, hogy valamennyi iromány előterjesztessék; sőt inkább ohajtom. Nekem nincs szükségem parancsnokságra, de van a kamra, 's hazám tiszteletére. (Tetszés.) En Bonából kiindultom után hatod napra is meghódíthattam vala Constantinet, ha olly akadályok közbe nem jöttek volna, mellyeket senki nem hárihata el. Minden más évszakban, ugyanazon katonasági számmal, — nem mondom, mellyel Constantinebe indultam, hanem, mellyet onnan visszahoztam, ügyes és tapasztalt vezér bejuthatott volna Constantinebe és e vezér (erős szókkal mondá Clauzel) én vagyok. (Mozgás: derekasan! a bal oldalon.) En az irományok előterjesztését nem ellenzem,“ (néhány tag: „kívánja Ön azokat.“) Clauzel: „Kívánom!“ Demarçay tábornok szinte az előterjesztés mellett szóla. „Uraim, úgy monda többek közt igen helyesen, sokat nyernének Önök, ha kevesebb titkaik volnának; ez által a becsületes emberek többségétől tiszteltetni fognának.“ Az elnök ismétli előbbi megjegyzését, hogy különbség van azon közönséges előterjesztések közt, mellyek a kamra levéltára számára vannak szánya, 's azon bizodalmas közlések közt, mellyeket a ministerek önszántukból tesznek. Odilon Barrot azt állítja, hogy azon pillanattól fogva, mellyben valamely iromány a biztosság kezeibe jut, az az egész kamráé. Pénzügyi dolgokban nem áll a kormány szabadságában, felelni vagy nem; mert becsületességi kérdéstről van szó. Molé gr. megjegyzé: a kormány nem nyilvánítá azt, hogy kívánt irományt meg fogna tagadni; csak nyilatkozzék a kamra, 's a kormány majd meg fogja látni, mit tegyen. Végre Mercier 's Lafitte egyenesen indítványba hozák, hogy valamennyi a biztosság tudósításában említett iromány terjesztessék elő. Mielőtt azonban szavazásra kerülne a dolog, Guizot azt jelenté, hogy, mikép magától értetik, a kamra szabályozatának a kormány jogához semmi köze, 's hogy csak olly oklevelek előterjesztését sürgető kívánásról lehet szó, mellyeket a kormánynak megadnia vagy megtagadnia egyiránt szabadságában áll. Azonban a kamra majd egyhanguan elhatározta, hogy valamennyi, a biztossági tudósításokban említett oklevél terjesztessék elő. E szavazásra nagy mozgás és zaj következett. —

A jour. de Paris martz. 27-én a ministeri változásról, mellynek híre még mindegyre forog Párisban, következőleg szól: „Néhány nap óta szélteben hosszában szólnak az ellenzési lapok meghasonlásokról a ministeriumban, 's kétségkívül a rendszer-másítás reményében korlátlan örömmel erednek. Mi úgy hisszük, tévedésben vannak, 's csalódásuk csakhamar el fog enyészni. — 'S ezen öröm nem volna e szükség esetében üdvös intés? Nem mutatná e az a status férfiaknak, kiket a király 's ország bizodalma az ügyek vezérletére meghítt, hogy szilárdan egyesülve kell maradniok, 's közösen együtt védelmezniök azon igazi elveket, mellyeken Franciaország alkotmányos monarchiájának egész jövődjé nyugszik.“ E cikkely félig meddig maga is oda mutat, hogy van meghasonlás a ministeriumban. —

Az Oest. Beob. a francia lapok után kivonatot közöl Clauzel marsal ismét röpké-védíratából, minthogy e kisdéd munka hihetőleg megfogja még a ministeriumot buktatni. A röpkéirat kezdete így szól: „Majd hét éve lesz már, hogy Franciaország Algieri meghódította, 's még ma is azt kérdi Franciaország: Mi történéjk Algierrel? Mi engem illet, szabadon kimondom: En nem tudom! De ha azon viseletből kell itélnem, mellyet irántam 's Algier iránt mutattak, azt kell hinnem, hogy Algierrel föl akarnak hagyni. E viselet olly helyzetbe hozott, 's olly következményeket szült, hogy a legerősb 's hevesb vádaktól, a leggyűlöltebb rágalmaktól kell magamat üldöztetve látnom. Kormányzó 's tábornoki

tehetetlenség, előrelátás hiánya, könnyelműség, erőszakos fosztások; becsületlenség, szállítási gyalázatos kereskedés és alku; kegyetlenség; gyávaság, 's mit tudom! még hány 's milly ellenség zaklat, úgy, hogy könnyen lehet köztök olyan, ki e' becsületlenségeket más valaki homlokáról is kész volna leszakasztani, csak hogy enyimre tűzhesse. Akár hangosan zendültek meg e' vádak, akár halk morajban suttogtak, fölfedezem azokat. Minden vádat, valamennyi rágalmat, egymásután halmozzanak előmbé, hogy egymásután czáfolhassam meg őket. Megszokván a' harcmezőn helyt állani, nem vagyok eléggé ügyes a' sajtó háborujában. Azért bossúsának meg, ha gondolatimat nem mindenkor olly teljesen fogom kifejezhetni, mint valamely tapasztalt író. Ha én, mint vén katona, tollhoz kényszerítetem nyulni kardom védelmére! 's ha az új fegyvert nem elég ügyesen viselem: gondolják meg azt, hogy nevémet a' diadal-ívre vassal irtam be, 's hogy kardom tollamat ótalma alá veszi. En előszámláltam az ellenem gördített szemrehányásokat, úgy hiszem, egyet sem feledtem el; de hiszem, teljesen is elegendők valakit megbélyegezni. Tehetlenség, becsületlenség azon Caudini villa, melly alatt át akarnak bocsátani. Tehetetlen, becsületlen ember, azon nevezet, mellyel 44 szolgálat-év után megjutalmazni akarnak. Ezt nem fogadom el, mert van még erősebb fegyver is mint gyűlölség, ostobaság és rágalom, 's ez az igazság. Legyen tehát; az igazságot szándékom kimondani; az egész igazságot. Am azok, kik általa sértetteknek, vagy megaláztatottaknak érzik magukat, ama gonoszt, mellyet nekik okozok, 's azon gyalázatot, mellyet rájok hártok, magoknak tulajdonítsák. Hogy mind barátim, mind ellenségim tudják, hol találhatni válaszat mindenik vádra, elő akarom adni azon sort, mellyben azokat előterjeszteni szándékom: 1.) Véleményem Algier gyarmatról 's bántó rendszeréről; 2.) A' mascarai és tlemseni hadküldemény indítókai; 3.) A' constantine-i menet; 4.) Algier igazgatása; 5.) A' tlemseni adó; 6.) Rigny tábornok ügye; 7.) Birtokim jegyzéke; pénzügyi és megszerzésükről oklevelek. Mi az isméretesen hamis vádakról, azokra csak azt fogom felelni: Tudva hazudtatok! — Hallgasson meg Franciaország! Én hazámhoz fordulok; életem mindenkor védelmére volt szentelve; most oda adom neki, hogy ítéljen róla. —

A' francia lapok folyvást igen szomorító tudósításokat közlenek a' gyármunkások helyzetéről az ország külön részeiben. Lyonban nem rég egy munkás, midőn a' Mozard hidon akart átmenni, a' pénzszedőnek hat liardot ada a' hidvéért. A' pénzszedő két liardot vissza akart neki adni, mint fölösleget, de a' munkás azt válaszolta neki: „Tartsa meg Ön; úgy is utolsó!” Erre a' hid közepéről a' Rhonebe ugrott, 's meg sem leheté őt szabadítani. — Nantesben többféle kézműves munkást láthatni őt, hat személyből álló csoportokban, némelyeket lánczozal nyakuk körül, 's e' jelszóval: „Az 1830iki szabadság 's egyenlőség!” mások megkötözve, mint a' gallya-rabok. Az elmenőknek igen készleg fejtegetik e' különös viselet jelentését. — A' párisi munkások, kikre szinte kiterjed a' mostani munkátlanság, rossz néven veszik, hogy Párisban csak a' lyoniak számára, 's nem az övékre is, gyűjtenek adakozásokat. Annyi bizonyos, hogy rájok is igen oda illik a' segedelem. Így például egy dohány-gyár munkás asszonyainak tudokra adák, hogy még csak fél napra kaphatnak napszámot; 's e' rendszabály még a' többi 350 munkásra is kiterjedhet. —

Meeus ur Brüsseltől Párisba érkezett, hogy alkuba bocsátkozzék a' francia kormánnyal a' szándékolt nagy vasút létesítése iránt a' két főváros közt. Mint mondják, ezután majd indítvány fogna tétetni a' kamarában, hogy hatalmaztassék föl a' status-hatalom e' nagyszerű vállalatot akép támogatni, hogy vagy tetemes részt vegyen a' vállalatban, 's fizessen, vagy pedig a' vasúti társaság részire a' jövedelem legkisebbikét biztosítsa. Úgy hiszik, Duchatel, a' pénzügyminister, a' törvényjavaslatot még ez ülésben előterjesztendi. Későbbi hírek szerint úgy történt meg az alku, hogy a' vállalkozók részére száztól négyet fog jövedelmül biztosítani a' kormány. — A' „Sajtó“ című lap által a' kenyértelen lyoni munkások számára nyitott aláírás már 12,753 frankra megyen. Rotschild James báró maga 1000 frankot irt alá. —

T Ö R Ö K Ö R S Z Á G.

Konstantinápolyból márt. 15-éről az Oesterr. Beobben azt írják: hogy azon kereskedési alkudozásban, melly a' porta és többi európai hatalom közt a' vámjegyzék iránt nem rég megnyitott, Oroszország is részt kíván venni, 's azon alkuól, mellyet a' portával 1831ben igen kedvező föltételek alatt kötött elálland, úgy hogy ezentul közönséges és közös vámjegyzék fog valamennyi európai nemzetre nézve Törökországban létesíttetni, melly nemzetek t. i. ez által az alkudozásban részt vesznek. — A' dögmirigy a' görög farsang miatt némileg újra nagyobb kiterjedést nyert, de remélhetni, hogy a' néhány nap óta uralkodó éjszaki szélre ismét alább hagyand.

A M E R I K A.

Febr. 15-én kiállatott ki ünnepélyesen van Buren folyó' év márt. 4-kétől fogva négy évre az egyesült statusok elnökévé. — Ujyorkban nem rég nagy izgas uralkodott, mivel a' porság Hart ur drága árurakhelyét feldulta, 's e' föltött a' magas házbér, tüzelési 's élelmiszerek drágasága miatt dühöngött. Az ottani lapok az előljáróságot okolják, melly tudta, hogy a' liszt szűléség ellen némi tervet koholnak, 's azt még sem gátolta meg, noha tehette volna. Az éj-

szakamerikai lapok szerint való az, hogy Santana haza indult előtt abban egyezett meg, hogy a' Rio-Grandeig terjedő föld az egyesült statusokhoz csatoltassék, 's megígérte, mikép' ő a' mexicói congressusnál ezen engedés elismertetését kieszközölné, föltétlenül azt köté ki, hogy az egyesült statusok Mexiconak utóbbi háborui költségpótlása 's határvesztése fejében bizonyos pénzmennyiséget fizessenek. —

Éjszakamerikai egyesült stat. Ujyorki lapok szerint febr. 24-ől Calhoun ur, Jackson egyik ellensége, az elnököt a' tanácsban azzal vádolta, hogy a' status kárára statusföldekkel kereskedék. Jackson e' kifejezést teljességgel hamisnak nyilvánította, 's Calhoun urat, kit törvényszék elé nem idézhet, mert tanácsági szabadítéka ótalma alatt tevő a' vádat, arra szólította föl, hogy vádját nyilvánosan 's ünnepélyesen visszavegye, vagy a' képviselő házban egyenes vádat támasszon ellene. Minthogy Calhoun sem egyiket sem a' másikat nem tette, Jackson azon levelet, mellyben Calhoun urat gonosz rágalmazotnak nyilvánítja, előbocsátott jelentése szerint, a' hírlapokban kinyomtatá.

A' frankfúri fő-pósta hivatalújság, „Éjszakamerikai állapotok“ cím alatt különféle adatokat közöl most is Éjszakamerikából. Azon izgas, úgy mond e' lap, mellyet Washingtonban a' képviselőházban Quincy Adams indítványa a' rabszolgák kérelme előterjesztése mellett okozott, febr. 11-én lecsilapult, 's végzés lön, hogy rabszolgák az egyesült statusok népének az alkotmány által biztosított kérelmjoggal nem bírnak. De a' rabszolga-főszabadtás ellenzőji megbuktak azon indítványukkal, hogy Quincy Adamsnek tiltassék meg e' tárgyban a' szólás. Ki kelle tehát hallgatniok, mint adá elő Quincy Adams amaz Éjszakamerikai déli statusiban olly igen idegen tant, hogy a' rabszolgák is emberek. „A' nevezett lap itt ezután azt akarja bebizonyítani, hogy e' viszályok nem annyira a' főszabadtást vagy nem-szabadtást érdeklik, hanem ez által az éjszaki statusok akarnak befolyást magoknak tulajdonítani a' délszaki statusok belügyeibe; mi alkotmány-ellenes volna. A' nevezett lap azt állítja ugyan, 's annyi való, hogy a' főszabadtást törvényes és békes úton akarják annak baráti eszközölni. Kitészik ez azon töredékből, mellyet az imént nevezett lap, Chevalier leveléből közöl, 's melly így hangzik: „Az egyesült statusok republicája föl van osztva ismét független különféle republicákra. A' 26 status külön republica az unioban, a' városok külön republicák mindenik statusban; mindenik tanya vagy telek külön republica a' megyében; a' bank-, csatorna-, és vasút-társaságok is önálló republicák; minden család e' községben megsértetlen szabad status; 's minden egyes ember, családja közepett egy kis republica. 'sa't. Éjszakamerikában az egyedárosság 's az élelmiszerek nagy ára ellen könnyen tudnak az emberek magokon segíteni. Valamint ezelőtt 64-ével, midőn a' thé-adó miatt meghasonlott a' gyarmat az anyaországgal, számos ház ajtaja fölibe ez vala írva: „No tea drunk here!“ (Itt nem isznak thé!); úgy most is egyesületek vannak, mellyek tagjai kölcsönösen arra kötelezik magokat, hogy mindaddig buzakenyeret nem esznek, míg a' finom liszt hordájának ára nyolcz dollárra le nem száll. Így van Éjszakamerikában orvosi segélyre is egyesület. Cuba szigeten előbb a' nádalyzó borbélyok olly annyira sanyarék az embereket nagy pénz-huzavona által, hogy a' kormány kénytelen volt erős parancs alatt a' törvényes díjt megszabni. Éjszakamerikában könnyen tudnak illyesen segíteni, még pedig egyesületek által. Ujyork status éjszaki részeiben, hol az orvosok szinte igen huzták az embereket, már állott össze illy egyesület, mellyben a' fizetés különféle, miként t. i. az orvostul a' fáradság kívántatik, 's van orvosi segély féldollártól öt dollárig, mint t. i. az orvos nappal vagy éjjel, városban vagy falura kívántatik. Azonban érvágásért, foghuzásért, hánytató rendelésért, 's más egyéb illy nemű gyakran előforduló segélyekért csak egy fizetés jár, úgymint 36 kr. Egy szülés melletti bábáskodás 4. vagy 6. dollárba kerül. 'sa't. Pensylvaniában minden, a' ki két év óta lakik ott, 's adót fizet: szavazattal bír, minden képviselőházi vagy tanácsi választásban. A' képviselők egy évre választatnak; a' tanács tagjai négyre; mind a' kettő tagjai naponként három dollárt (15 v. f.) kapnak napdíjul.

Ujyork város kereskedése tömérdekül gyarapszik. A' bevett árúk értéke 1835ben 88 millio dollár volt, 1836ban pedig 118 millio. A' pamut-kivitel Angliába egyelőre egy év alatt 43 ezer ballal (köteggel) szaporodott. Ennek következtében az angol lapok újra sürgetik, hogy az angol bank a' discontot rugtassa fölebb, nehogy sok készpénz vitessék ki Amerikába. —

E L E G Y H I R.

Abelard 's Heloise holttetemeinek átvitelekor egy angol ez utóbbinak egyik fogáért 10 ezer frankot akart adni. — Pompejiben nem rég egy tűzhelyen álló bezárt vas kondért ástak ki, mellyben a' víz, az ottan levő angolok nem csekély bámultára, még egészen jó 's izletes volt.

GABONA ÁR Aprilis 11-dik Tiszta buza 98 2/3; — 86 2/3; — 80 Kétszeres 73 1/3 — 66 2/3; — Rozs 55 1/3; — 53 1/3 50 — Arpa 53 1/3; — 51 1/3; 46 2/3 Zab 40 — 38 2/3 — 36 2/3; Kukoricza 93 1/3; — 86 2/3; — 73 2/3.

PÉNZKELET: Bécs, aprilis skán 5 pCtes stat. kőt. 104 27/32; 4 pCtes 99 7/8 3 pCtes 74 13/16; 1821ki 100 frtos kölesön 142 3/8; 1834ki 500 frtos köles 568 1/8 Bécsvárosi 2 1/2 pCtes bankköt. 66 1/8. Bankreszvény 4367. p. f.

DUNAVÍZ-ÁLLÁS: april. 9-ken 7' 5" 0" 10-ken 7' 10" 0" 11-ken 8' 0" 0" 12-én 8' 0" 6".